

Lever landbruget op til kravene om multifunktionalitet?

Søren Kjeldsen-Kragh

Professor

Fødevarøkonomisk Institut

Københavns Universitet

Hvad betyder multifunktionalitet?

1. Landbruget skal levere råvarer til fødevareindustrien
2. Landbruget skal kunne give en rimelig indkomst og gode arbejdsforhold
3. Landbruget skal sikre miljøet
4. Landbrugsproduktionen skal foregå etisk forsvarligt
5. Landbruget skal levere kvalitetsprodukter
6. Erhvervsudøvere har bopæl i landdistrikterne og skal bidrage til at sikre aktiviteter i landområderne

Hvor ligger landbrugets prioritering?

Landbruget har fokuseret på produktionsvolumen, idet man har antaget, at jo større produktion jo større indtjening.

Dette er sket til trods for at landbrugets produktionsmæssige betydning har været stærkt aftagende, og i dag må betragtes som marginal.

Som naturforvalter har landbruget kolossal betydning, men den del af opgaven er stærkt nedprioriteret i forhold til den traditionelle produktion

Kraftig strukturudvikling siden 1960

Nogle økonomiske forhold der siger, at antallet af landmænd og dermed antallet af brug skal reduceres

---

Meget små brug – deltids- og fritidsbrug

Små brug

Mellemstore brug

Store brug

produktionsbrug

Strukturudviklingen hen imod store brug har været stærkere end i andre Vesteuropæiske lande

---

Dansk landbrugs idegrundlag

1. Opnå så stor støtte som muligt
  2. Blive så stor som muligt
-

Disse to forhold har styret strukturudviklingen

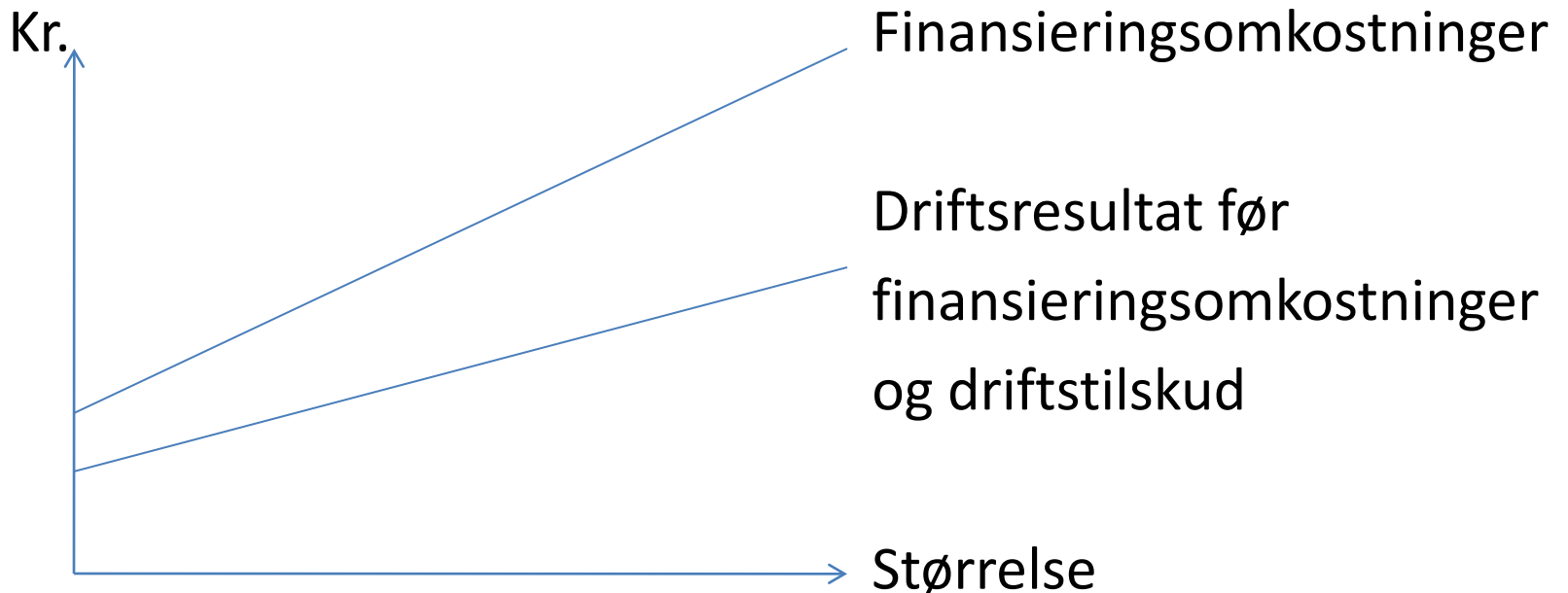
Har denne strukturudvikling bidraget til løsningen af landbrugets opgave?

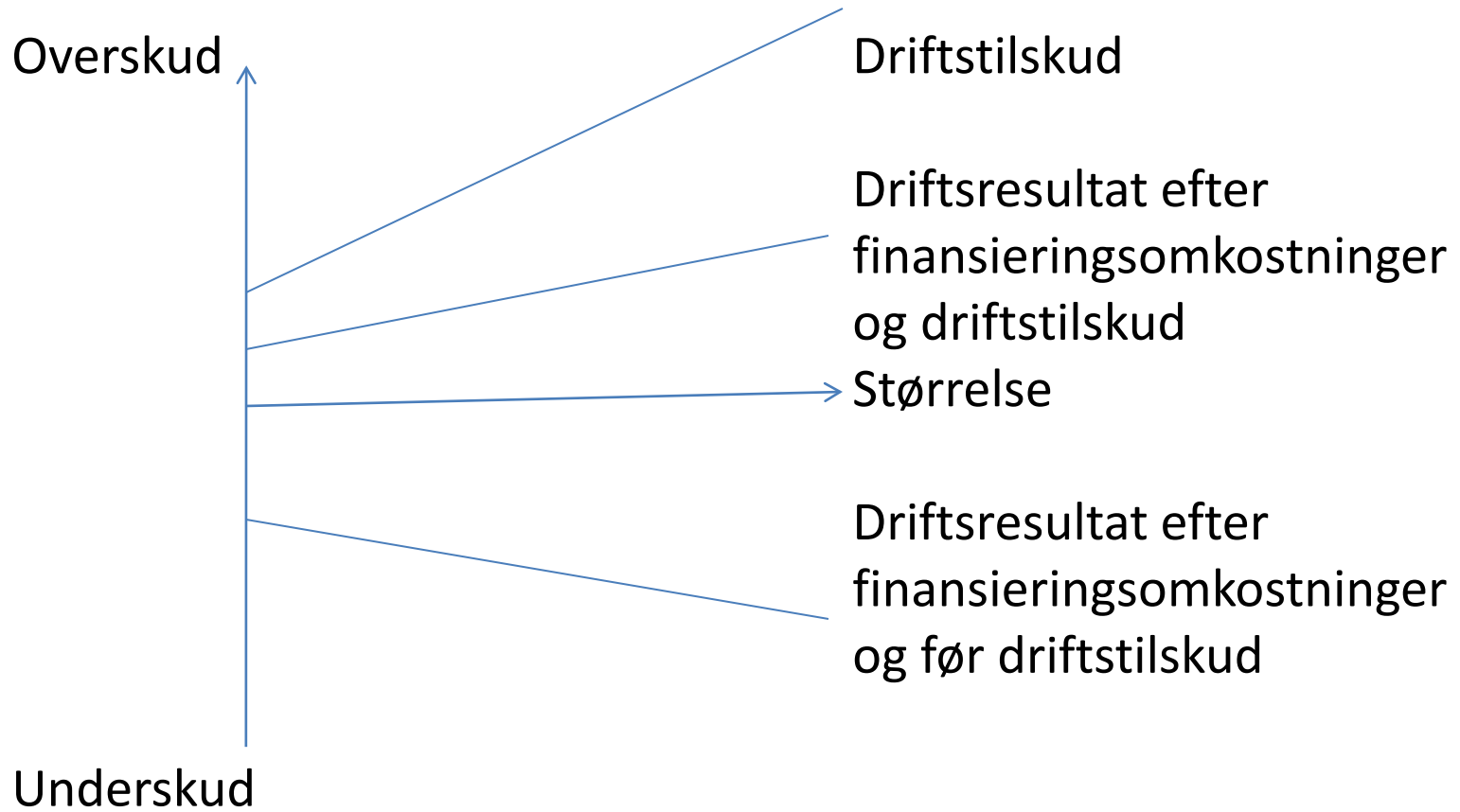

Landbrugets opgaver:

1. Rimelig aflønning og gode arbejdsforhold
2. Udvikling af kvalitetsprodukter
3. Bidrage til løsning af samfundsopgaver

Landbrugets udviklingsspor og indtjeningen

Andre forhold vedrørende indtjening

Hvad med risikoen ved store enheder?

Hvem kan overtage de store bedrifter?

Hvem har interesse i at overtage de store bedrifter?

Hvad med tilgangen af kvalificeret arbejdskraft til erhvervet?

Hvad med varetagelse af godt landmandskab?

Landbrugets udviklingsspor og kvaliteten

Ingen sundhedsfare forbundet med varen.

Ingen medicinrester i produktet.

Ingen resistente bakterier i produktet.

Ernæringsrigtige produkter.

Smagsoplevelser knyttet til produktet.

Forskellige produktvarianter med forskellig forarbejdningsgrad.

Tiltrækkende udseende og indpakning.

God information om varen.

Resistente bakterier

Problem:

Kan ikke overskue antallet af dyr.

Fanget i en produktivitetsklemme.

Valgt løsning:

Medicinering.

Landbrugets udviklingsspor og de samfundsmæssige krav

Undgå forurening af søer, vandløb, grundvand og jord.

Sikre naturværdier.

Sikre biodiversitet.

Dyreetisk produktion.

Bidrage til landdistrikternes udvikling.

Hvad er det der sker?

Landbrugsstøtte

Troen på stordriftsfordele

Større brug

Mindre tilgang til erhvervet
af selvejet

Større brug → Afvikling

Synet på dansk landbrug

Er landbruget et erhverv som alle andre?

Landbrugets syn:

Når det drejer sig om støtte: Nej

Når det drejer sig om regulering: Ja

Landbruget er specielt på grund af de omfattende eksternaliteter

---

Landmand: Producent eller naturresurceforvalter

Konklusion

Dansk landbrug har valgt forkert spor.

Dansk landbrug har mistet goodwill.

Stop produktivitetsgalskaben.

Sats på kvalitet.

Accepter skrappe krav, der kræver produktionsomlægning.